

Göteborgs kommun

grundskola@grundskola.goteborg.se

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn av Frölundaskolan F-9 i Göteborgs
kommun

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut bedömer Skolinspektionen att huvudmannen inte har avhjälpt påtalade brister. Därför förelägger Skolinspektionen Göteborgs kommun, så som huvudman för Frölundaskolan F-9, att vidta åtgärder för att avhjälpa brister inom områdena trygghet, studiero och särskilt stöd.

Beslutet i korthet

Skolinspektionen bedömer att det under lång tid förelegat brister inom områdena trygghet, studiero och särskilt stöd vid Frölundaskolan F-9, som försvårar elevernas möjligheter att nå målen för utbildningen. De brister som tidigare konstaterats vad gäller bristande studiero och otrygghet har kvarstått under flera läsår. Skolinspektionens tillsyn visar att det finns samband mellan konstaterade brister i arbetet med särskilt stöd och otrygghet och bristande studiero. Detta i sin tur leder till att elever inte ges möjligheter att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller nå så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. Skolinspektionen bedömer att det är allvarligt att Göteborgs kommun, så som huvudman för Frölundaskolan F-9, under lång tid inte har säkerställt att skolans elever har en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero och får det särskilda stöd som de behöver.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den **21 september 2022** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister inom områdena särskilt stöd, trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart. Nedan anges de åtgärder som huvudmannen måste vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna samt den lagstiftning med tillhörande föreskrifter som huvudmannens åligganden följer av. Enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Vidare ska huvudmannen enligt 4 kap. 7 § skollagen, om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga åtgärder i beslutet om föreläggande. Skälen för Skolinspektionens ställningstagande i fråga om att verksamheten inte uppfyller krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten samt i fråga om de skyldigheter som huvudmannen måste fullgöra (åtgärder) redovisas nedan.

Göteborgs kommun ska vidta följande åtgärder*Särskilt stöd*

- Se till att elever, som skolan bedömt behöver någon form av stöd för att skolmiljön ska präglas av studiero, får adekvat stöd. I detta ingår att säkerställa att alla lärare ges reella möjligheter att ge elever de extra anpassningar och det särskilda stöd som eleverna behöver. En utvärdering av arbetet ska bifogas i redovisningen till Skolinspektionen (3 kap. 5, 7-8 §§ skollagen).
- Se till att påbörja utredningar av elevers behov av särskilt stöd för alla de elever som skolan, i den kartläggning som gjorts inför läsåret 2021/22 och senare under innevarande läsår, identifierat har ett sådant behov. Rektorn ska dokumentera vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Dokumentationen ska bifogas i redovisning till Skolinspektionen (3 kap. 7 § och 5 kap. 9 § skollagen).
- Se till att åtgärdsprogram upprättas för alla de elever som skolan bedömer är i behov av särskilt stöd och för vilka en utredning har färdigställts innan den 1 september 2022. Rektorn ska dokumentera för vilka elever beslut om åtgärdsprogram har fattats. Dokumentationen ska bifogas i redovisning till Skolinspektionen (3 kap. 9 § skollagen).
- Se till att följa upp åtgärdsprogram som beslutats under läsåret 2021/22 för att konstatera huruvida beslutade stödinsatser genomförts. En sammanställning på gruppnivå av i vilken omfattning elever får det stöd som framgår av deras åtgärdsprogram ska dokumenteras och bifogas i redovisning till Skolinspektionen (3 kap. 7, 9 och 10 §§ skollagen).

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

- Se till att följa upp att arbets- och förhållningssätt, som beslutats om för att skapa trygghet och studiero, tillämpas av samtliga lärare. Uppföljningen ska dokumenteras och bifogas i redovisningen till Skolinspektionen (2 kap. 9 § och 5 kap. 3 och 5 §§ skollagen; läroplan för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet [2010:37], nedan Lgr 11, 1 God miljö för utveckling och lärande och Varje skolas utveckling, 2. 2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar).
- Se till att genom informationsinsatser till lärare och annan personal klargöra skyldigheten att anmäla kränkande behandling till rektorn (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen).
- Se till att rektorn säkerställer att utredningar görs i de fall en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse och därefter, med utgångspunkt i vad utredningen visat, se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. Rektorn ska dokumentera för hur många elever en sådan utredning har genomförts. Dokumentationen ska bifogas i redovisning till Skolinspektionen (5 kap. 9-10 §§ och 3 kap. 7-8 §§ skollagen).
- Se till att samtliga elevgrupper i årskurserna 4, 6, 7 och 8 är sammansatta på ett sådant sätt att lärare samtidigt kan upprätthålla studiero och ge elever aktivt lärarstöd samt de extra anpassningar som eleverna behöver. En utvärdering av arbetet ska dokumenteras och redovisas till Skolinspektionen (1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§; 5 kap 2 skolförordningen [2011:185]).

Bakgrund och ärendet

Läsåret 2018/19 bestod Frölundaskolan i Göteborgs av två skolenheter, Frölundaskolan F-6 och Frölundaskolan 7-9. Skolinspektionen har sedan läsåret 2018/19 haft en pågående tillsyn (dnr 2018:9279) av Frölundaskolan F-6. Under läsåret 2020/21 startades en tillsyn (dnr 2021:485) av Frölundaskolan 7-9. I juli 2021 gjordes en sammanslagning av de två skolenheterna och sedan läsåret 2021/22 är Frölundaskolan en skolenhet, Frölundaskolan F-9. Detta beslut avser skolenheten Frölundaskolan F-9.

Skolinspektionen har i beslut (dnr 2018:9279) den 17 juni 2019 bedömt att det vid Frölundaskolan F-6 förelåg brister inom områdena trygghet, studiero och skolbibliotek. I uppföljande beslut den 27 april 2020 bedömde Skolinspektionen att brister förelåg inom områdena trygghet, studiero, åtgärder mot kränkande behandling, skolbibliotek samt extra anpassningar och särskilt stöd. I den fortsatta uppföljningen av tillsynen bedömde Skolinspektionen i beslut den 3 maj 2021 att brister kvarstod inom områdena trygghet, studiero, åtgärder mot kränkande behandling, skolbibliotek samt extra anpassningar och särskilt stöd. Vidare bedömde Skolinspektionen i beslut (dnr 2021:485) den 28 maj 2021 att det även fanns brister inom området studiero i verksamheten vid Frölundaskolan 7-9. I december 2021 har Göteborgs kommun inkommit med en redovisning av de åtgärder som vidtagits med anledning av Skolinspektionens två förelägganden gällande Frölundaskolan i maj 2021 (dnr 2018:9279 respektive 2021:485). Skolinspektionen har därefter genomfört ett besök vid Frölundaskolan F-9 samt digitala intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och skolledning den 18-20 januari 2022 (dnr 2022:178). Nu aktuellt beslut avser uppföljningen av besluten den 3 maj 2021 och 28 maj 2021.

Motivering av beslutet

Huvudmannens redovisning i korthet

Göteborgs kommun har i december 2021 redovisat de åtgärder som genomförts för att avhjälpa de konstaterade bristerna vid Frölundaskolan F-6 respektive 7-9. I redovisningarna uppges att huvudmannen konstaterar att de brister som Skolinspektionen påpekat ännu inte har avhjälpats. Av redovisningen för såväl F-6 som 7-9 framgår att åtgärder på huvudmannanivå omfattar en övergripande omorganisering som innebär att Frölundaskolan F-9 har fått en ny skolledning. Därtill har den kommunövergripande elevhälsan involverats i arbetet med att komma till rätta med de brister som Skolinspektionen påtalat. På skolnivå har flera åtgärder vidtagits som omfattar arbete med lektionsstruktur, ledarskap i klassrummet, ordningsregler, konsekvenstrappa och disciplinära åtgärder. Vidare har en kartläggning av varje elevs skolsituation sammanställts. Kartläggningen är utgångspunkten i det fortsatta arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd. Arbetet med att utreda elevers behov av särskilt stöd samt upprätta och revidera åtgärdsprogram har påbörjats, men ytterligare åtgärder behövs inom detta område, enligt huvudmannen. Arbetet med att skapa studiero och trygghet har påbörjats och uppges vara ett långsiktigt arbete som ännu inte lett till att alla elever har en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero varför ytterligare åtgärder behövs, enligt huvudmannens bedömning.

Föreläggande

Särskilt stöd

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen har tidigare bedömt att det finns brister i arbetet med särskilt stöd för elever vid Frölundaskolan. Vid Skolinspektionens tillsynsbesök våren 2020 framkom flera brister i arbete med särskilt stöd vid Frölundaskolans F-6. Vid tillsynen framkom därtill att det saknades ett strukturerat samarbete mellan elevhälsan, lärare och rektor. Skolinspektionens utredning visade att elevers behov av särskilt stöd inte utretts skyndsamt. Elever gavs inte heller särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som de behövde. Det saknades även rutiner för att såväl följa upp som utvärdera åtgärder i åtgärdsprogram. Vid Skolinspektionens tillsynsbesök våren 2021 framkom att bristerna i stora delar kvarstod. I beslut den 3 maj 2021 förelades Göteborgs kommun därför att vidta ett flertal åtgärder för att avhjälpa bristerna. Bland annat genom att genomföra informationsinsatser för att klargöra personals skyldighet att anmäla stödbehov till rektorn och att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd. Vidare att fatta beslut om huruvida elever ska ges särskilt stöd och att utarbeta åtgärdsprogram som innehåller konkreta och utvärderingsbara åtgärder. Därtill att följa upp elevers åtgärdsprogram för att säkerställa att de elever som är i behov av särskilt stöd får det, på det sätt och i den omfattning som de behöver.

Huvudmannens redovisning

Göteborgs kommun har i december 2021 redovisat de åtgärder som genomförts för att avhjälpa de konstaterade bristerna vid Frölundaskolan F-6 respektive 7-9. Av redovisningen framgår att åtgärder på huvudmannanivå omfattar att huvudmannen har fattat beslut om att sätta in extra resurser för att kunna genomföra utredningar av elevers behov av särskilt stöd. På skolnivå har skolledningen inför läsårsstarten 2021/22 sammanställt en kartläggning av skolans samtliga elever, för att bland annat ta fram underlag för att kunna bedöma vilka elever som är i behov av en utredning för eventuellt särskilt stöd. Utifrån den kartläggning som gjorts bedömer rektorn att dokumentation och genomförande av stöd och särskilt stöd vid skolenheten har stora brister. Rutiner har uppdaterats och implementering av dessa pågår. Därtill har kompetenshöjande insatser avseende utformning av pedagogisk kartläggning och åtgärdsprogram hållits för skolpersonal under höstterminen 2021. Flera utredningar av elevers stödbehov har genomförts och påbörjats. Flera åtgärdsprogram har också utarbetats och elever ges stöd även i väntan på att nya utredningar och åtgärdsprogram ska färdigställas. Det framkommer av kartläggningen att det, vid tiden för utformandet av redovisningen till Skolinspektionen, saknas cirka 14 utredningar om elevers behov av särskilt stöd. Då dessa utredningar måste genomföras skyndsamt har rektorn i samarbete med ansvarig utbildningschef och elevhälsochef planerat att ta in externa resurser för att kunna genomföra dessa utredningar. Detta arbete påbörjades i mitten av november 2021. Det har vidare startats upp en så kallad flexverksamhet för årskurserna 1-3 och det finns sedan tidigare en sådan verksamhet för årskurserna 4-9. Det pågår därtill ett arbete kring närvaro och ökat samarbete med vårdnadshavare.

Avseende arbete med samverkan mellan elevhälsans personal och övrig skolpersonal bedömer rektorn att det finns ett stort behov av sådan samverkan och att detta arbete varit eftersatt. En behovsstyrd konferenstid har införts där en av de biträdande rektorerna ansvarar för veckovisa elevhälsomöten och det samlade elevhälsoteamet för F-9 ska ha så kallad samverkanstid för att tillsammans prata om hur processen kring särskilt stöd ska genomföras på skolan.

Skolinspektionens utredning

Samtliga intervjuade lärargrupper uppger att den nya mötesstrukturen har lett till mer samarbete mellan lärare och elevhälsa samt att de upplever att de i högre utsträckning får återkoppling från elevhälsans personal i enskilda elevärenden. Rektorn och biträdande rektorer bekräftar i intervju att det har gjorts lyckade insatser med att förtydliga och förenkla lärares samverkan med elevhälsans personal. Bland annat genom att uppdatera och diskutera rutiner och genom att införa en ny struktur för möten. Av intervju med elevhälsans personal och skolledningen framgår att rutiner för att uppmärksamma och anmäla elever i behov av särskilt stöd har tydliggjorts och följs i flera delar. På fråga till rektor i intervju i januari 2022 uppgavs att det vid höstterminens slut 2021 var 50 procent av eleverna i årskurs 9 som var behöriga till yrkesprogram på gymnasiet .

Av intervjuer med lärare, elevhälsa, rektorn och biträdande rektorer framgår att det finns elever som ännu inte har utretts för särskilt stöd och som saknar åtgärdsprogram trots att de av skolans personal bedöms ha behov av särskilda stödinsatser. Som framgår av huvudmannens redovisning har det inför starten av höstterminen 2021 gjorts en kartläggning av samtliga elever på skolan för att bedöma vilka elever som kan vara i behov av extra anpassningar och utredningar. I kartläggningen har bland annat identifierats vilka elever som behöver utredas för särskilt stöd. Av såväl huvudmannens redovisning som av intervjuer med elevhälsa och skolledningen framgår att rutiner för att uppmärksamma och anmäla elever i behov av särskilt stöd inte har fungerat under tidigare läsår och att det därför finns ett stort antal elever i behov av bland annat utredningar för särskilt stöd. Lärare som undervisar på mellan- och högstadiet uppger i intervju att de inte har möjlighet att ge elever det stöd, utmaningar och den stimulans som eleverna behöver till följd av att de är ensamma lärare i klassrummet. Lärarna menar att elever har mycket varierande behov eftersom de ligger på olika kunskapsnivå och att det finns elever i vissa klasser som har ett ordningsstörande beteende, vilket leder till att lärare inte samtidigt kan arbeta med att upprätthålla studiero i klassrummet och anpassa undervisningen till elevernas individuella behov. Elevhälsans personal uppger att det för elever i årskurserna 7-9 finns elever som under flera terminer har uppmärksammats av lärare för att de behöver utredas för särskilt stöd, där utredning ännu inte har påbörjats och färdigställts. Det beror på att specialpedagog inte har haft det tidsmässiga utrymme som krävts för att genomföra dessa utredningar och eftersom rutiner för att följa elevernas måluppfyllelse och extra anpassningar har saknats, enligt elevhälsan. Detta innebär också att annan dokumentation, så som åtgärdsprogram inte är på plats för alla elever som har sådant behov, berättar elevhälsan. Enligt uppgift från elevhälsan och skolledningen finns det ett antal elever där en utredning av elevens behov av särskilt stöd ännu inte har

påbörjats. Av intervju med elevhälsans personal framgår vidare att det också finns elever som ges särskilt stöd, där utredningar och åtgärdsprogram saknas. Av kompletterande uppgifter från rektorn i januari 2022 framgår att det utifrån den kartläggning som gjorts inför läsårets start 2021/22 återstår sju pedagogiska kartläggningar på lågstadiet, en på mellanstadiet och sju på högstadiet varav en är pågående.

Av intervjuer med lärare och elevhälsan framgår att deras bedömning är att det finns elever som inte ges det särskilda stöd som de behöver. Lärare för årskurserna 4-6 uppger bland annat att de har elever som är i behov av att få undervisning i en mindre grupp, som inte ges det, vilket leder till att eleverna får ett problemskapande beteende i klassrummet. Detta uppges av lärare omfatta ungefär två elever i varje klass på mellanstadiet. Lärare för årskurserna 7-9 uppger att det finns elever i flera av de klasser de undervisar, som inte får stöd på det sätt som de behöver och att det i flera klasser finns en stor andel elever som därför inte når målen. Även elevhälsans personal uppger att det finns elever som inte får det stöd som de behöver. Det beror, enligt elevhälsan, bland annat på att kuratorstödet inte räcker till för de behov som elever på skolan har och eftersom det finns behov av ett ökat samarbete med vårdnadshavare. Det finns också elever som är i behov av placering i kommungemensam särskild undervisningsgrupp, men eftersom det inte finns plats i någon sådan istället får stöd i skolans flexgrupp, berättar elevhälsans personal. Elevhälsans personal uppger vidare att rutiner för uppföljning av särskilt stöd fortfarande inte alltid följs av all personal som berörs. Detta dels eftersom det finns ett "skuldberg" och skolans personal ännu inte kommit ikapp med arbetet att i tid följa upp och upprätta nya åtgärdsprogram. Dels eftersom ansvaret för uppföljningar av åtgärdsprogram ligger på läraren, vilket är en rutin som inte fullt ut implementerats ännu. Rektorn och biträdande rektorer berättar i intervju att arbetet med att organisera flexverksamheten pågår. Vad gäller flexverksamheten för årskurserna 4-9 menar skolledningen att det bland annat finns ett behov av att stärka upp bemanningen i flexgruppen. Detta för att de elever som får undervisning i flexgruppen ska träffa samma personal i högre utsträckning och för att det ska finnas lärare med kompetens att möta elevernas behov. De rekryteringsförsök som hittills gjorts har ännu inte lett till att lärare med den kompetens som eftersöks kunnat anställas. Det finns också elever som har behov av undervisning i flexgruppen, som inte själva vill ta emot sådant stöd. Därför har motiverande samtal genomförts som ibland har lyckats, men inte alltid, enligt skolledningen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 5 § skollagen).

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Av skollagen framgår att särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning (3 kap. 8 § skollagen).

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges (1.) i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, (2.) i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller (3.) i form av anpassad studiegång enligt 12 §. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Av skollagen framgår att för en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 10 § skollagen).

Av skollagen framgår att om en elev i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 8 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (5 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i arbetet med särskilt stöd vid Frölundaskolan F-9. Bedömningen görs mot bakgrund av att Skolinspektionens

utredning visar att det fortfarande finns flera elever på mellan- och högstadiet vars behov av särskilt stöd ännu inte har utretts trots att lärare under flera terminer har uppmärksammat elevhälsan och rektorn om att eleverna inte når målen med stöd av extra anpassningar. Därutöver finns det elever i skolans samtliga stadier för vilka en utredning för särskilt stöd planerats, men ännu inte påbörjats. Det är angeläget att dessa elevers behov av särskilt stöd utreds skyndsamt. Att detta inte hittills skett kan innebära att det finns elever med behov av särskilt stöd som inte fått det stöd de behöver och har rätt till enligt skollagen, i flera fall under lång tid. Detta är allvarligt. Det är vidare allvarligt att elever inte ges det särskilda stöd de behöver eftersom detta kan kopplas till bristande studiero i flera klasser.

Utredningen visar också att det finns elever som ges särskilda stödinsatser, trots att det saknas en utredning och beslut om åtgärdsprogram för eleven. Eftersom dessa elevers behov av särskilt stöd inte utretts, kan det innebära att eleverna ges ett stöd som inte överensstämmer med deras behov eller som annars är otillräckligt. Vidare framgår att det finns elever som inte deltar i de särskilda stödinsatser som framgår av deras åtgärdsprogram. Av intervjuer framkommer också att skolans personal saknar praktiska möjligheter att fullt ut ge elever det stöd de behöver. Därtill framgår att uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram inte genomförs i tid. Dessa brister har förelegat under flera terminer och i vissa fall under flera läsår vilket är allvarligt eftersom detta kan innebära att elever halkar efter i sin kunskapsutveckling.

Därför ska huvudmannen se till att alla elever som har ett sådant behov utreds och att adekvata stödåtgärder beslutas om för elever som är i behov av särskilt stöd. För att säkerställa att elever med sådant behov därefter får särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som de behöver ska åtgärderna följas upp, utvärderas och vid behov förändras. Skulle dessa utvärderingar visa att det finns behov av att förändra rutiner, organisation eller resurser i arbetet med särskilt stöd ska huvudmannen se till att så sker. Detta för att eleverna ska få det stöd de behöver för att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och för att alla elever ska tillförsäkras studiero under sina lektioner.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen har tidigare bedömt att det finns brister i arbetet med trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling vid Frölundaskolan. Vid Skolinspektionens tillsynsbesök våren 2019 framkom att elever i flera klasser vid Frölundaskolan F-6 saknade studiero på sina lektioner och att många elever upplevde sin skolmiljö som otrygg, främst under raster och i korridorer. Vid Skolinspektionens tillsynsbesök våren 2020 framkom att åtgärder vidtagits vid skolenheten för att komma till rätta med konstaterade brister, men att dessa inte lett till att alla elever fått en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Vid Skolinspektionens tillsynsbesök våren 2021 framkom att de tidigare konstaterade bristerna till största del kvarstod. Bland annat visade Skolinspektionens utredning att studieron i flera klasser dagligen stördes på ett sådant sätt att eleverna inte kunde arbeta med sina uppgifter och att

lärare inte kom tillrätta med ordningsstörningar under lektioner. Vidare visade utredningen att undervisningstid ofta togs i anspråk för att lösa konflikter och att lärare saknade förutsättningar att anpassa undervisningen utifrån elevernas individuella behov, vilket lett till ordningsstörningar och bristande studiero. Relationer mellan elever och lärare präglades inte alltid av hänsyn och respekt och elever lyssnade inte på lärares tillsägelser vilket innebar att lärares åtgärder för att återställa ordningen hade ingen eller ringa effekt. Vidare framkom att det saknades samsyn kring hur disciplinära åtgärder ska användas vid skolenheten och att det fortfarande var vanligt förekommande under såväl lektioner som övrig skoltid att elever använde ett grovt språk och gav varandra negativa eller kränkande kommentarer som i vissa fall ledde till slagsmål. Skolinspektionens utredning visade därtill att de förebyggande och främjande åtgärder mot kränkande behandling som vidtagits inte motsvarade det behov som fanns på skolan av sådana insatser, vilket bidrog till att skolan inte heller kommit till rätta med brister i arbetet med studiero och trygghet.

Vid Skolinspektionens tillsyn våren 2021 vid Frölundaskolan 7-9 framkom också brister i arbetet med studiero. Skolinspektionens utredning visade att elevers möjlighet till studiero på lektioner påverkades av elever som pratade högt eller skrek till varandra i klassrummet och av elever som sprang mellan klassrum och i korridorer. För elever i vissa klasser skedde detta på merparten av deras lektioner. Utredningen visade också att det i flera klasser fanns elever med stora stödbehov som störde ordningen och att detta fick stor påverkan på studieron för hela klassen. Vidare framkom att skolledningen tillsammans med personalen diskuterat möjligheten att använda mer ingripande disciplinära åtgärder för att komma till rätta med elevers ordningsstörande beteenden, men att sådana ännu inte tillämpades trots att lärare bedömt att detta i flera fall var nödvändigt för att skapa studiero i klasserna. Utredningen visade vidare att insatser som beslutats om, såsom bestämda platser i klassrummen och gemensam lektionsstruktur inte efterföljdes av alla lärare.

Mot bakgrund av vad utredningarna visade förelades huvudmannen därför att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna. Bland annat genom att se till att skolans gemensamma lektionsstruktur följs och klargöra ansvaret för personal att ordningsregler efterlevs och hur ordningsstörningar och disciplinära åtgärder ska hanteras om de uppstår. Vidare se till att utredningar görs i de fall som elever stört ordningen eller gjort sig skyldiga till allvarigare förseelser och utifrån dessa vidta åtgärder för att få elever att ändra sitt beteende. Därtill se till att elever i behov av stöd ges det stöd de behöver för att skolmiljön ska präglas av trygghet och studiero och se till att rutiner skapas och implementeras för samverkan mellan skolpersonal. Vidare se till att följa upp och utvärdera arbetet med att skapa studiero och därvid särskilt beakta lärares förutsättningar att anpassa lärmiljön utifrån elevernas individuella behov samt vid behov ta ställning till om andra eller ytterligare åtgärder behövs för att alla elever ska ha studiero. Därutöver se till att följa upp och utvärdera de åtgärder som vidtagits för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling i skolans samtliga miljöer.

Huvudmannens redovisning

Göteborgs kommun har i december 2021 redovisat de åtgärder som genomförts för att avhjälpa de konstaterade bristerna vid Frölundaskolan F-6 respektive 7-9. I redovisningarna uppges att huvudmannen konstaterar att de brister som Skolinspektionen påpekat ännu inte avhjälpats. Av redovisningen för såväl F-6 som 7-9 framgår att åtgärder på skolnivå omfattar arbete med lektionsstruktur, ledarskap i klassrummet, ordningsregler, konsekvenstrappa och disciplinära åtgärder. Vidare har en kartläggning genomförts för att ta reda på vilka elever som eventuellt är i behov av särskilt stöd. Arbetet med att skapa studiero och trygghet har påbörjats och uppges vara ett långsiktigt arbete som ännu inte lett till att alla elever har en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero varför ytterligare åtgärder behövs, enligt huvudmannens bedömning.

Av den redovisning som avser beslutet för Frölundaskolan F-6 framgår att rektorn bedömer att klimatet mellan eleverna på skolan fortfarande är "för tufft". Det är inte heller tillräcklig studiero i alla klasser. Rektorn anser att arbete med att finna goda strukturer och rutiner för skolans arbete i stort behöver fortgå och att det också behövs ett djupare värdegrundsarbete vid skolan, vilket enligt rektorn kommer att få betydelse för arbetet med att skapa trygghet och studiero, motverka kränkande behandling samt för att garantera elevers rätt till särskilt stöd. Skolledningen har under höstterminen 2021 hållit workshops med nya medarbetare om hur skolpersonal ska arbeta med att anmäla, utreda, åtgärda och följa upp kränkningar. Därtill anges att all skolpersonal inte anmäler kränkande behandling, varför fortsatta workshops kommer att genomföras. För elever i förskoleklass och årskurserna 1-3 har nyinköp av bollar gjorts och organiserade rastaktiviteter införts. Riktade insatser har genomförts i årskurs 4 eftersom det där har identifierats ett behov av insatser för att skapa trygghet och upprätthålla studiero. Bland annat har resurspedagog anställts, annan mentor satts in, individuella samtal med elever och deras vårdnadshavare hållits samt förändringar i klassrumsmiljö och lektionsstruktur genomförts. Därutöver har generella åtgärder genomförts på skolan i stort, som omfattar att ta bort håltimmar och införa regler kring vem som får använda vilka toaletter. Utvärdering av arbetet med skolans gemensamma lektionsstruktur, ordningsregler och konsekvenstrappa har genomförts. Utvärderingen har enligt rektorn visat att dessa är ett bra stöd, men inte används fullt ut av alla lärare.

Av den redovisning som avser beslutet för Frölundaskolan 7-9 framgår att lärare och skolledning har genomfört samtal med eleverna i augusti 2021 då klasserna pratat om vad som är viktigt för att alla ska känna sig trygga i skolan, vad kränkningar är och vad elever ska göra om de upplever sig kränkta. Ordningsregler och konsekvenstrappa har gått igenom och samtal förts om hur eleverna vill att det ska vara i just deras klassrum och vad eleverna kan göra själva för att förbättra studieron. Skolledningen har genomfört verksamhetsbesök i klasserna, enkäter har genomförts och därefter har dessa insatser utvärderats och dokumenten med lektionsstruktur och ledarskap i klassrummet har reviderats utifrån samtal med lärare. Elever och personal har även lämnat synpunkter på ordningsregler och konsekvenstrappa vilket följts av att skolledningen har reviderat dessa i september 2021. Rektorn bedömer därtill att insatser som görs avseende elevers rätt till särskilt stöd också kommer att få effekt på studieron i klasserna. Under hösten har sex disciplinära utredningar gjorts för elever i

mellan- och högstadiet, vilka har resulterat i fem skriftliga varningar samt en omplacering inom skolenheten. Tre av de skriftliga varningarna och den tillfälliga omplaceringen har enligt rektorns bedömning haft effekt samtidigt som två skriftliga varningar inte fullt ut gett den effekt som önskats.

Skolinspektionens utredning

Lågstadiet

Elever i årskurs 2 berättar i intervju att det under deras lektioner är många elever som pratar rakt ut, använder ett grovt språk och att elever från andra klasser kan komma in och störa deras lektioner. Detta förekommer även under Skolinspektionens lektionsobservation i årskurs 2. En elev upplever att det varje dag är så stökigt i klassrummet att det inte går att koncentrera sig på lärandet. En annan elev upplever att det är så stökigt under två eller tre dagar varje vecka. Eleverna beskriver vidare att de har ordningsregler och konsekvenstrappa. Enligt eleverna skriker lärare eller säger till elever att sätta sig ner, när det är stökigt under deras lektioner. I intervju med lärare för förskoleklass och årskurserna 1-3 bekräftas att det inte är studiero på alla lektioner. Lärarna berättar att det är bättre än tidigare läsår och att det vid de flesta lektioner är studiero i deras klasser. Bland annat uppger lärarna att elever som behöver få undervisning utanför klassrummet nu ges det, vilket leder till bättre studiero i klasserna och att de nu har möjligheter att dela upp elever i grupper beroende på hur långt elever har kommit vilket innebär att eleverna kan få utmaningar på sin nivå. Vidare menar lärarna att det är färre elever som springer i korridorerna och stör lektioner och att det är ett bättre språkbruk i klassrummet. Vid lektionsobservationer i förskoleklass, årskurs 1 och 3 som Skolinspektionens utredare genomfört är det lugnt och låg ljudvolym, med undantag för ett tillfälle när läraren tillfällig lämnat klassrummet och eleverna börjar prata med varandra.

Elever i årskurs 2 berättar i intervju att det finns elever som de är rädda för på skolan, eftersom de sett dessa elever delta i bråk. Vidare är det enligt eleverna otryggt i en korridor där äldre elever har sina klassrum och skåp eftersom det förekommer många fula ord där. I intervju med lärare för förskoleklass och årskurserna 1-3 berättar lärare att eleverna i lägre utsträckning jämfört med tidigare läsår använder grovt språk under lektioner och raster och att det är färre bråk under raster nu än för ett år sedan. Samtidigt bekräftar lärarna att det fortfarande förekommer incidenter under raster och berättar att de elever som detta gäller har anpassningar under raster, särskilda stödinsatser eller håller på att utredas för särskilt stöd. Även antalet kränkingsanmälningar har minskat enligt lärare och de anmälningar de skriver handlar om fula ord eller enstaka slag. Skolledningen bekräftar i intervju att det förekommer kränkande och nedsättande språkbruk mellan elever, som också leder till kränkingsanmälningar. Under en rast observerade Skolinspektionens utredare bland annat att elever använde ett grovt språk, att en elev blev ledsen för att en annan elev pekade finger och att en elev fick ett slag i ansiktet av en annan elev. I intervju uppger lärarna att de beskrivna händelserna är mindre vanligt förekommande. Lärarna anger vidare att de arbetar med eleverna kring språkbruk och för att hjälpa elever att hitta strategier för hur de ska agera när de blir arga eller ledsna utan att använda fula ord eller kränka andra elever.

Mellanstadiet

Av intervjuer med elever i årskurserna 4-6 framkommer att det fortfarande inte är studiero under flera lektioner, i flera klasser. Elever i årskurs 4 berättar i intervju att studieron dagligen störs och elever i årskurs 6 berättar det under två till tre lektioner varje dag är så stökigt att de inte kan arbeta med sina uppgifter. Elever i årskurs 5 berättar att det är lugnt under de flesta av deras lektioner. Samtliga elevgrupper anger att det inte är studiero när de har vikarier, vilket enligt eleverna förekommer några gånger i månaden. Eleverna ger som exempel att det då är mycket ljud, dörrar som smäller, elever som går in i och ut ur klassrummet och ibland bråk och tjafs under lektioner. Elever i årskurserna 4 och 6 berättar att det under deras lektioner förekommer att arbetsron störs av att elever använder sina mobiltelefoner till att exempelvis titta på Youtube eller prata i telefon. Vid lektionsobservationer i årskurs 4 och 6 som Skolinspektionens utredare gjort förekommer att eleverna gör annat än att arbeta med skolarbete, så som att skrika till varandra, spela plattformsspel eller titta på spel på Youtube. I intervju med elever i årskurs 6 bekräftar eleverna att de ordningsstörningar som förekommit under lektioner där Skolinspektionens utredare deltagit är vanligt förekommande på deras lektioner. Det förekommer också vid lektionsobservationer i årskurs 4 att lärare får återupprepa instruktioner flera gånger, eftersom eleverna inte hört eller har pratat med varandra om annat när läraren har genomgång. Enligt eleverna i årskurs 4 förekommer det ungefär tre gånger i veckan att lärare måste avbryta lektioner för att elever stör ordningen, vilket även förekommer under en lektionsobservation som Skolinspektionens utredare genomfört. Elever lämnar också lektioner eller kommer sent, för att de spelar biljard eller pingis, säger eleverna i årskurs 6 i intervju. Vidare framkommer i intervju med eleverna att det finns elever som byter till andra skolor, på grund av bristerna i skolmiljön. Samtliga intervjuade elevgrupper i årskurserna 4-6 berättar att lärare pratar med dem om skolans ordningsregler och vad som händer om eleverna inte följer reglerna. Ibland lyssnar elever på lärares tillsägelser, uppger de intervjuade eleverna, men ofta leder tillsägelser inte till att elever ändrar sitt beteende. Eleverna ger exempel på att lärare kan skicka ut elever ur klassrummet, ge kvarsittning och ringa hem, vilket inte alltid leder till en lugnare klassrumsmiljö. Det är dock ovanligt att vikarier ringer hem och därför är det mer stökigt i klassrummet när de har vikarier, enligt eleverna.

Av intervju med elever i årskurserna 4-6 framgår att det är många elever som trivs på skolan, men att det fortfarande är en otrygg miljö och dagligen förekommer kränkande språkbruk bland eleverna. Elever i årskurs 4 berättar i intervju att elever dagligen använder fula ord, svordomar och kränkande kommentarer mot andra elever och mot lärare, såväl under lektioner som under övrig skoltid. Detta förekommer också under de lektionsobservationer som Skolinspektionens utredare gjort i samband med besöket på skolan. Eleverna i årskurs 4 berättar vidare att det är bråk med fula ord, knuffar och slag under raster som mest två gånger under en vecka och då ofta på fotbollsplanen. Det kan också vara verbala bråk, tjafs, med fula ord och nedsättande kommentarer mellan elever på andra platser under raster, säger eleverna i intervju. Det förekommer att elever filmar varandra eller lärare och delar sådana filmer med klassen. Eleverna berättar att de har pratat i sina klasser om språkbruk och att de inte får filma varandra utan tillåtelse från personen som blir filmad eller dela sådana filmer. Eleverna berättar

att de trivs i skolan, men att de också vet att det finns elever som blir ledsna och mår dåligt i skolan. Elever i årskurs 5 berättar i intervju att de har pratat om hur de ska vara mot varandra och om att de ska ta djupa andetag för att lugna ner sig när de blir arga och hämta en lärare. Eleverna berättar att det finns rastvakter både ute och inne och att det ibland är bråk och tjafs mellan elever under raster. Elever i årskurs 6 berättar i intervju att det oftare är bråk med ord än slagsmål och att det är färre slagsmål nu än tidigare läsår. Eleverna berättar att de olika klasserna inte gillar varandra och att det kan leda till konflikter där elever ger varandra nedsättande kommentarer och kallar varandra olika fula ord.

Lärare för årskurserna 4-6 bekräftar i intervju den bild eleverna gett om hur situationen med trygghet och studiero är i klasserna på mellanstadiet. Lärarna uppger att de inte ser någon förändring i situationen kring studiero och språkbruk jämfört med föregående läsår. Lärarna berättar att de vid det stora flertalet lektioner är ensamma i klassrummet och att de skulle behöva vara två vuxna i varje klass. Lärarna menar att de inte samtidigt kan arbeta med att upprätthålla studiero i klassrummet och anpassa undervisningen till elevernas individuella behov, vilket leder till att elever får ett problemskapande beteende under lektioner. Enligt lärarna tar det också tid från undervisningen att bemöta och tillrättavisa elever som använder ett grovt språk under lektioner, vilket ändå inte alltid leder till att elever ändrar sitt beteende. En lärare uppger att det varannan dag är lektioner som inte fungerar till följd av att elever exempelvis säger något kränkande till en annan elev. Det förekommer även handgripliga konflikter mellan eleverna under lektioner. Lärarna uppger att de varje vecka skulle behöva ringa upp till tio samtal till föräldrar, utifrån stegen i konsekvenstrappan, vilket det inte finns tid för att göra. Lärare berättar också att studieron störs av den pågående ombyggnationen och ljud från maskiner. Lärare för årskurs 6 berättar i intervju att det är mycket "drop-in", elever som kommer och går i klassrummet, som stör lektioner. Lärare för årskurserna 4-6 anger vidare i intervju att det är ett hårt, grovt och kränkande språkbruk mellan elever och från elever till lärare. Det är ett tufft klimat på skolan och bråk förekommer under såväl lektioner som raster. Lärare pratar med elever om språkbruk och om vad de ord som eleverna använder betyder. Enligt lärarna saknas det dock åtgärder för att på kort sikt komma till rätta med studieron och tryggheten på skolan. Även om det i vissa klasser förs samtal om exempelvis språkbruk så saknas det, enligt lärarna, ett övergripande arbete kring tryggheten och mot kränkningar på skolan. Lärare för årskurserna 4-6 anger vidare i intervju att arbetet med disciplinära åtgärder har blivit tydligare nu än det varit under tidigare läsår. Lärarna uppger samtidigt att alla lärare inte följer det som är sagt och att det inte är tydligt vad som händer efter det sista steget i konsekvenstrappan, som anger att skolledningen kallar till möte med eleven och elevens vårdnadshavare. Lärarna menar att de har flera elever som under mer än ett läsår stört studieron och som ligger på det sista steget på trappan utan att det händer något. Det har exempelvis inte getts några skriftliga varningar enbart utifrån att elever under lång tid stört studieron i en klass, uppger lärarna. Lärarna ger exempel på att de skriftliga varningar som utfärdats har rört händelser där elever har utövat våld mot lärare eller andra elever och att dessa varningar inte har gett önskad effekt. Förutom behov av högre personaltäthet och särskilt stöd för elever ser lärarna också behov av mer samverkan mellan skolan och externa aktörer samt stöd till föräldrar från externa aktörer.

Högstadiet

Av intervjuer med elever i årskurserna 7-8 framkommer att studieron fortfarande brister under lektionerna i flera klasser. Det framgår av intervjuer med eleverna att studieron varierar och några elever menar att de kan fokusera på sina uppgifter under lektionerna. Det finns samtidigt klasser där det inte är studiero under flertalet lektioner. Elever från en klass i årskurs 7 berättar i intervju att det är dålig studiero under mer än hälften av alla deras lektioner. Bland annat för att elever pratar eller spelar spel under lektioner istället för att arbeta med skoluppgifter. Det förekommer också att elever kallar varandra fula ord eller pratar illa om varandra och att det slängs saker i klassrummet. Vid de lektionsobservationer som Skolinspektionens utredare gjort i både årskurs 7 och 8 förekommer att elever går runt i klassrummet och att elever lämnar lektionen och är borta i upp till 15 minuter. Vidare förekommer att elever tittar på Youtube istället för att göra skolarbete, att elever pratar högt rakt ut om annat än skolarbete och att elever inte följer lärares tillrättavisningar eller instruktioner. Elever i årskurs 8 berättar i intervju att det dagligen förekommer att arbetsron störs och att lektionen som Skolinspektionen varit med på var som deras lektioner brukar vara. Eleverna tillägger att det ungefär tre gånger varje vecka är mer stökigt än under den lektion som Skolinspektionens utredare besökte. Elever i årskurs 9 berättar i intervju att det oftast är lugnt på deras lektioner. I en av klasserna händer det någon gång varannan vecka att lärare får avbryta lektioner för att elever bråkar. Av de lektionsobservationer som Skolinspektionens utredare gjort framgår att studieron varierar i de olika klasserna i årskursen och att det finns lektioner där arbetsron störs av att elever kommer och går i klassrummet, pratar högt rakt ut, sjunger och ropar till varandra eller lärare. Samtliga intervjuade elevgrupper på högstadiet berättar att de oftast inte har studiero när de har vikarie. Elever från årskurs 7 berättar att eleverna kan prata bort hela lektionstiden. Lärare hinner då inte gå igenom allt som eleverna ska lära sig under lektionen, vilket gör att de inte kan få vissa betyg, säger eleverna. Det finns elever som därför vill byta skola. Elever från årskurs 8 uppger att lärare bara kan fokusera på några elever under en lektion och att det är många elever som inte lär sig så mycket eftersom lektioner ofta är stökiga. Eleverna menar att de hade kunnat få högre betyg i flera ämnen om lärare hade haft möjlighet att genomföra lektioner som planerat och om de haft studiero. Eleverna i årskurs 7 berättar att vissa lärare säger till, men att andra lärare inte bryr sig. Eleverna berättar att de har testat att sitta enskilt, att lärare säger till och ringer hem eller har samtal med rektor, men att detta inte ger någon effekt. Det finns inte någon extra personal med under lektioner och det spelar enligt eleverna inte någon roll om lektionen har en tydlig struktur. Elever i årskurs 8 berättar att lärare tagit upp och pratat med dem om ordningsregler när de började läsåret. Eleverna redogör också för att lärare kan skicka ut elever som stör eller ringa hem och att det ibland kan bli bättre studiero då. Eleverna i årskurs 9 berättar att de har pratat om ordningsregler och i en klass menar eleverna att reglerna följs. I en annan klass menar eleverna att vissa elever inte följer reglerna och att det är många som inte lämnar in sina mobiler.

Av intervju med elever i årskurserna 7-9 framgår att det är många elever som trivs på skolan, men att det fortfarande är en otrygg miljö och dagligen förekommer kränkande språkbruk bland eleverna. Elever i årskurs 9 berättar i intervju att det förekommer bråk

på skolan, i korridorer, på skolgården och i rasthallen. På Skolinspektionens fråga om vad lärare gör i sådana situationer säger eleverna att det oftast är elever som stoppar bråk. Lärare går och hämtar fler vuxna, för att det ska gå att stoppa ett bråk. Elever i årskurs 7 berättar i intervju att elever dagligen använder fula ord och nedlåtande kommentarer om såväl andra elever som lärare. Exempelvis grova slang-uttryck och grova könsord. Vidare berättar eleverna att det förekommer kränkningar under lektioner och att elever blir sårade av vad andra elever kallar dem. Elever från årskurs 7 och 8 berättar att det är ett tufft klimat mellan eleverna på skolan. Elever vill inte prata med vuxna på skolan om vad som händer, eftersom de då kan bli mer mobbade och få hot om att bli slagna nästa dag. Enligt eleverna i årskurs 7 är det slagsmål en till två gånger i veckan. Enligt eleverna i årskurs 8 har det under perioden mellan höst- och jullovet 2021 förekommit flera slagsmål. Det förekommer också kränkningar på sociala medier. Bland annat berättar eleverna i årskurs 7 om ett konto på TikTok där elever under läsåret har lagt ut bilder på elever och lärare och skrivit fula ord eller elaka kommentarer. På frågan om hur länge det har varit ett sådant klimat på skolan, att det är bråk och att man kan bli utsatt för elaka kommentarer svarar eleverna att det har varit på samma sätt sedan de började mellanstadiet. Eleverna uppger vidare att det inte är någon skillnad nu jämfört med hur det var för ett år sedan, det är fortfarande lika många bråk. Eleverna berättar att deras lärare pratar med dem om hur de ska vara med varandra och att de har tittat på filmer om kränkningar och haft diskussioner. Detta, menar eleverna, gör dock ingen skillnad. Eleverna kan också redogöra för vad som görs om någon bryter mot reglerna och uppger samtidigt att många elever inte bryr sig om reglerna och inte heller följer lärares tillsägelser. Eleverna uppger att de pratar med sina lärare om språkbruk och flera elever menar att de flesta elever inte anpassar sitt språk och inte undviker grovt språk.

Lärare för årskurserna 7-9 berättar att de pratar med eleverna om ordningsregler och att dessa sitter upp i klassrummen. Samtidigt, menar en lärare, har det arbetet ännu inte satt sig hos alla. Lärarna bekräftar att det ser väldigt olika ut vad gäller studiero i olika klasser och att det i vissa klasser inte är studiero. Bland annat är elever högljudda och har ett beteende som skapar otrygghet hos andra elever. Lärare behöver ständigt återupprepa ordningsregler i vissa klasser. Enligt lärarna påverkar den bristande studieron elevernas möjligheter att nå målen, i vissa klasser mycket. Lärarna berättar att de i vissa klasser måste lägga stora delar av lektionstiden på att skapa och upprätthålla studiero, vilket medför att de inte samtidigt kan ge det stöd som eleverna behöver. Lärarna menar att elever har mycket varierande behov eftersom de ligger på olika kunskapsnivå och att det finns elever i vissa klasser som har ett ordningsstörande beteende, vilket leder till att lärare inte samtidigt kan arbeta med att upprätthålla studiero i klassrummet och anpassa undervisningen till elevernas individuella behov. Det finns många elever som saknar möjligheter att arbeta med skolarbete efter skoltid och för de eleverna är det särskilt viktigt att de har studiero under lektionerna för att ha möjligheter att nå målen, menar lärarna. Lärare uppger också att de ibland får söka upp elever utanför lektionstid för att ge dem uppgifter eller utmaningar, eftersom lärarna i vissa klasser inte har utrymme att göra det under lektionstid. Lärare för årskurserna 7-9 berättar i intervju att det dagligen förekommer verbala kränkningar, hård jargong, olämpliga och nedlåtande kommentarer bland eleverna under lektioner och raster. Lärare bekräftar att det finns elever som inte vill berätta om händelser när de känt sig

utsatta, eftersom de då riskerar att bli utsatta på nytt. I vissa klasser berättar många elever att de inte är trygga och att de kan bli kallade för vad som helst av andra elever eftersom det har blivit normalt på skolan att använda ett hårt språk, berättar lärarna. Det finns också elever och föräldrar som uppger till lärare att de vill byta skola på grund av upplevd otrygghet. Enligt lärarna förekommer det slagsmål en till två gånger per månad bland eleverna i årskurserna 7-9. Vuxna på skolan behöver ofta avstyra ordväxlingar mellan elever för att slagsmål inte ska uppstå och när det inte lyckas förekommer det slagsmål mellan elever, förklarar lärarna. De stora slagsmål som var under höstterminen 2021 ledde till att flera elever fick skriftliga varningar.

Skolledningen

I intervju med skolledningen uppges att det fortfarande är bristande studiero i flera klasser på skolan. Skolledningen framhåller att det är studiero i några klasser men delar samtidigt bilden av att studieron brister i flera klasser och i vissa klasser dagligen.

På Skolinspektionens fråga om vilka insatser som gjorts eller planeras för att förbättra studieron på kort sikt nämner skolledningen flexgruppen för årskurserna 4-9 och samtal med elever och vårdnadshavare. Rektorer har genomfört en stor mängd samtal med elever och vårdnadshavare, både i form av veckoavstämningar och utifrån konsekvenstrappan. Skolledningen har därtill identifierat att insatser behövs för att elever ska följa ordningsregler, så som utbildning för lärare i att hålla svåra samtal och ett omtag kring ordningsreglerna. Det har även genomförts insatser riktade till enskilda elever, så som skriftliga varningar, berättar skolledningen. Skolledningen uppger att fem skriftliga varningar utdelats efter det att svaret till Skolinspektionen skickades in, till elever på mellan- och högstadiet som stört studieron och upprepat kränkt andra elever. Vidare bekräftar skolledningen i intervju vad som framgår av huvudmannens redovisning om riktade insatser som gjorts och pågår i en klass i årskurs 4 där det inte är studiero. De riktade insatser som har fallit väl ut i den aktuella klassen kommer att testas också i en klass i årskurs 8 framöver. På gruppnivå berättar skolledningen att mentorerna har fått i uppdrag att fokusera på olika delar av ordningsreglerna under olika veckor. Skolledningen uppger att de identifierat att det finns personal som tillåter att elever inte följer ordningsreglerna och därför tagit ett omtag kring ordningsreglerna vid starten av vårterminen 2022. Exempelvis var det enligt skolledningen innan jullovet en majoritet av eleverna på högstadiet som inte lämnade in sina mobiltelefoner under lektioner. Det var vidare ett problem att elever gå in och ut ur klassrummet under lektioner och att alla elever inte har med sig sina saker till lektionerna.

På Skolinspektionens fråga om vad som gjorts på organisationsnivå utifrån uppgifter från lärare om att elever behöver fler stödinsatser än vad lärarna har möjlighet att genomföra på mellan- och högstadiet svarar skolledningen att det har gjorts mycket arbete kring individuella elever i årskurs 8. Skolledningen menar att det finns tid och förutsättningar för alla lärare att genomföra exempelvis det som framgår av konsekvenstrappan. Eftersom lärare inte alltid genomför extra anpassningar och följer stegen i konsekvenstrappan blir det oroligt i klassrummen, enligt skolledningen. Vidare berättar skolledningen att lärares samtal med elever, utifrån konsekvenstrappan, fungerar väl för många men inte för alla. Skolledningen har därför genomfört handledande samtal med lärare kring att ringa hem som en del i konsekvenstrappan.

Det finns ett antal lärare som behöver sådan stöttning, framförallt på mellan- och högstadiet, enligt skolledningen. Något annat som skolledningen ser behov av är att arbeta med ledarskapet i vissa klassrum, eftersom skolledningen menar att det är långt ifrån alla lärare som har ett välfungerande ledarskap i klassrummet.

Skolledningen uppger i intervju att det är vanligt förekommande med kränkande och grovt språkbruk bland eleverna på skolan, som också leder till kränkingsanmälningar och i vissa fall till slagsmål mellan elever. Skolledningen delar bilden som lärare och elever gett, att det dagligen förekommer kränkningar och grovt språk bland eleverna i samtliga stadier. Insatser som vidtagits för att motverka grovt språkbruk på skolan är dels ordningsreglerna och dels en riktad insats i årskurs 7, uppger skolledningen. I de utvecklingssamtal som genomförs i början av vårterminen 2022 fokuseras på frågor om trygghet och studiero och information från den personal som deltar i dessa samtal samlas in, berättar skolledningen. På fråga om vilka insatser som satts in för att förbättra tryggheten svarar skolledningen att bemanningen i flexgruppen har setts över. När elever deltar i undervisning i flexgruppen leder det till ökad trygghet och studiero för övriga elever i klassen, menar skolledningen. Samtidigt kvarstår behovet av att se över bemanningen av flexgruppen inför höstterminen 2022 eftersom det fortfarande saknas personal med viss kompetens, berättar skolledningen. Det finns också samverkan med polis och socialtjänst kring vissa elever. Skolledningen berättar att det just nu inte finns något samlat arbete på skolan i stort, annat än ordningsreglerna, för att motverka det grova språkbruket. Utöver de nämnda riktade och individuella insatserna finns enligt skolledningen inte något övergripande trygghetsarbete eller några pågående åtgärder för att främja tryggheten på skolan i stort. På sikt ser skolledningen att de insatser som gjorts på individnivå kommer att ha effekt på tryggheten generellt. Det finns också planerade åtgärder så som att till höstterminen 2022 inrätta ett trygghetsteam och rastzoner, berättar skolledningen.

Skolledningen uppger att de kränkningar som sker på mellan- och högstadiet är betydligt mer allvarliga än de på lågstadiet och omfattar såväl verbala som fysiska kränkningar. Av uppgifter från rektorn framgår att det under läsåret 20/21 anmäldes 235 ärenden om misstänkt kränkande behandling och under höstterminen 2021 anmäldes 156 ärenden. Skolledningen förklarar att det i många fall skrivs flera kränkingsanmälningar utifrån samma händelse, eftersom elever upplever sig har rätt att ge igen om de blir utsatta för något. Detta vill skolledningen framöver arbeta med genom värdegrundsarbete och insatser kring konflikthantering, vilket även framgår av skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling för läsåret 2021/22. Skolledningen berättar att de hittills har genomfört en riktad insats i årskurs 7 i konflikthantering där även elevernas vårdnadshavare involverats genom informationsbrev och utvecklingssamtal. I samtliga kränkingsärenden sätts åtgärder in snabbt utifrån vad som framkommit i utredningen av händelsen, enligt skolledningen. Det som är mest vanligt förekommande i anmälningar är verbala kränkningar och i de ärenden där det förekommit fysiska kränkningar har det vanligtvis även förekommit verbala kränkningar. Vidare ges exempel på flera händelser under höstterminen 2021, på mellan- och högstadiet, där elever varit våldsamma mot andra elever eller lärare vilket lett till disciplinära utredningar och bland annat skriftliga varningar till flera elever. Eftersom all personal inte alltid

anmäler kränkningar som de fått kännedom om kommer informationsinsatser kring detta att fortsätta, uppger rektorn.

Rättslig reglering

Enligt skollagen syftar utbildningen inom skolväsendet till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt (1 kap 4-5 §§ skollagen).

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap 9-10 §§ skollagen).

Av skollagen framgår att alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling (3 kap. 2 § skollagen).

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Vidare ska ordningsregler finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Av skollagen framgår vidare att om en elev i grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 och 8 §§ är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende (5 kap. 3, 5, 9-10 §§ skollagen).

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt

utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 6, 7 och 10 §§ skollagen).

Av skolförordningen framgår att eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen (5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)).

Av läroplanen framgår att eleven i skolan ska möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling (Lgr 11, 1 God miljö för utveckling och lärande). Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt (Lgr 11, 1 Varje skolas utveckling). Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande (Lgr 11, 2.2 Kunskaper). Skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan (Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero och att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen utredning visar att det trots de åtgärder som har vidtagits fortfarande finns brister i arbetet med trygghet och studiero vid Frölundaskolan F-9. Elever ger uttryck för att de inte kan arbeta med sina uppgifter under vissa lektioner på grund av bristande studiero och att de känner sig otrygga i skolmiljön. Skolinspektionens utredning visar att det förekommer att lektioner störs av bland annat högljutt prat om annat än skolarbete, elever som går runt i klassrummet, kommer sent eller lämnar klassrummet under lektioner, trots lärares tillsägelser. Vidare framkommer att åtgärder så som att visa ut elever ur klassrummet inte alltid leder till en lugnare klassrumsmiljö. Det framkommer vidare att lärare inte alltid kan genomföra planerad undervisning eller ge elever det stöd de behöver på grund av ordningsstörningar under lektioner. Därtill ges exempel på att lärare måste avbryta lektioner för att elever stör ordningen. Av utredningen framkommer också att det dagligen förekommer ett grovt och kränkande språkbruk bland eleverna, som leder till kränkingsanmälningar och i vissa

fall till slagsmål. Det framkommer även uppgifter om att elever som upplever sig otrygga har hög frånvaro. Enligt elever och lärare, leder otrygghet och dålig studiero till att elever inte når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller inte ges förutsättningar att nå så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Detta är allvarligt.

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i huvudmannens arbete med att utforma utbildningen vid Frölundaskolan F-9 på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Bland annat visar utredningen att de gemensamma ordningsregler och lektionsstruktur som beslutats om på skolan inte följs av alla lärare och elever. Utredningen visar också att det inte är tydligt för alla lärare hur regelverket gällande disciplinära åtgärder i skollagen ser ut och hur skolans så kallade konsekvenstrappa ska tillämpas, vilket lett till att det finns lärare som inte följer denna fullt ut. Det framgår också att lärare, för klasser i årskurserna 4, 6, 7 och 8 upplever sig sakna förutsättningar att upprätthålla studieron eftersom de är ensamma vuxna i elevgruppen och då inte kan ge elever det stöd de behöver för att inte få ett problemskapande beteende i klassrummet. Det finns också indikationer på att elever som vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt inte utreds i tillräcklig utsträckning enligt bestämmelserna i 5 kap. 9 § skollagen.

Skolinspektionen bedömer därtill att det fortfarande finns brister i arbetet mot kränkande behandling vid Frölundaskolan. Skolinspektionens utredning visar bland annat att alla kränkningar inte anmäls av personal till rektor. Det framgår också av intervju med skolledningen och med lärare att det inte genomförts några skolövergripande insatser för att motverka kränkningar utifrån de behov som finns vid skolenheten. Detta trots att det enligt skolledningens bedömning finns ett behov av att arbeta med såväl konflikthantering som bemötande och värdegrundsarbete, vilket genomförts i enstaka klasser.

Det är anmärkningsvärt att Göteborgs kommun, trots kännedom om situationen vid skolan ännu inte har vidtagit fler och mer kraftfulla åtgärder för att komma till rätta med bristerna i elevernas skolmiljö. Därför ska huvudmannen genomföra åtgärder för att se till att beslutade arbets- och förhållningssätt efterlevs. Huvudmannen ska vidare se till att alla de elever som har behov av stöd eller anpassningar för att inte agera ordningsstörande under lektioner och raster ges adekvat stöd. Huvudmannen ska också se till att lärare ges förutsättningar att skapa och upprätthålla studiero under lektioner och samtidigt genomföra planerad undervisning. I de fall disciplinära åtgärder inte har gett önskad effekt ska ytterligare utredning genomföras och vid behov andra åtgärder övervägas. Därtill ska huvudmannen se till att genomföra informationsinsatser för personal om skyldigheten att anmäla kränkande behandling av elever. Vidare ska åtgärder för att motverka kränkande behandling av elever beslutas om och genomföras utifrån de behov som finns på skolan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Eftersom verksamheten vid Frölundaskolan F-6 inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Göteborgs kommun, så som huvudman för skolenheten, att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

X Helena Boëthius

Enhetschef
Signerat av: Helena Boëthius

X Åsa Stattin

Föredragande
Signerat av: Åsa Stattin

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Frölundaskolan F-9

Fakta om Frölundaskolan F-9

Vid tiden för tillsynen går 427 elever i förskoleklass och grundskola på Frölundaskolan F-9. Skolenheten leds av en rektor och tre biträdande rektorer.

Måluppfyllelse

Av offentlig statistik framgår att det under lång tid har varit en hög andel elever som inte når behörighet till yrkesprogram på gymnasiet när de går ur årskurs 9. Vid vårterminens slut 2021 var andelen elever som gick ur årskurs 9 och behöriga till yrkesprogram 54,2 procent. Sedan läsåret 2016/17 har andelen elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet som högst varit 65,4 procent att jämföra med lägeskommunens och rikets snitt som ligger över 82 procent.